

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΓΝΩΜΗ

Δ 89/2019

(του αρ. 2, παρ. 2, περ. γ', υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011)

Στην Αθήνα σήμερα 8 Αυγούστου 2019, ημέρα Πέμπτη και ώρα 9.30 π.μ. και επί της οδού Κεφαλληνίας 45, στην Αθήνα, όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

1. Πρόεδρος : Καταπόδης Γεώργιος
2. Μέλη : Σταθακόπουλος Δημήτριος
: Στυλιανίδη Μαρία
: Λουρίκας Δημήτριος (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Γραμματέας: Ελένη Βαφειάδου ΠΕ Διοικητικού - Οικονομικού

Εισηγήτρια: Αικατερίνη Θεοδωροπούλου, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Κατά τη διάρκεια της Συνεδρίασης παρέστη η εισηγήτρια και Προϊσταμένη του Τμήματος Ελέγχου Αιτημάτων Διαπραγμάτευσης της Διεύθυνσης Ελέγχου της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., κ. Αικ. Θεοδωροπούλου η οποία και αποχώρησε πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας και λήψης της απόφασης από τα Μέλη της Αρχής.

ΘΕΜΑ: Με το υπ' αριθμ. πρωτ. 5331/03.07.2019 έγγραφο της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου (αριθ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 3653/08.07.2019), όπως αυτό συμπληρώθηκε με τα υπ' αριθμ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ 3766/11.07.2019, 3908/19.07.2019, 4016/25.07.2019, 4110/30.07.2019 και 4226/06.08.2019 έγγραφα, ζητείται η παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με το άρθρο 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, για τη σύναψη σύμβασης «Παροχής Υπηρεσιών για τον από εδάφους δολωματικό ψεκασμό ελαιόδεντρων στα πλαίσια του προγράμματος συλλογικής καταπολέμησης του Δάκου της ελιάς έτους 2019 στην Π.Ε.

Λέσβου» προϋπολογισμού 757.140,55€ χωρίς Φ.Π.Α., κατ' άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 (κατεπείγουσα ανάγκη).

Ι. ΙΣΤΟΡΙΚΟ – ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Από τη μελέτη των στοιχείων και εγγράφων του φακέλου της υπόθεσης προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Με την αριθ. 1033/11.02.2019 Διακήρυξη (19PROC004482101 2019-02-19) της, η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου διενήργησε ανοικτό, άνω των ορίων του άρθρου 5 του ν. 4412/2016, διαγωνισμό με τη χρήση ηλεκτρονικής πλατφόρμας (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.) για την «Παροχή Υπηρεσιών για τον από εδάφους δολωματικό ψεκασμό ελαιόδεντρων στα πλαίσια του προγράμματος συλλογικής καταπολέμησης του Δάκου της ελιάς έτους 2019 στην Π.Ε. Λέσβου», προϋπολογισμού 1.362.853,01€ χωρίς Φ.Π.Α. ή 1.540.023,90€ με Φ.Π.Α., με κριτήριο κατακύρωσης τη χαμηλότερη τιμή. Το Τμήμα της Διακήρυξης ήταν ένα (1) και περιλάμβανε εξήντα πέντε (65) Δημοτικές / Τοπικές Κοινότητες:

A/A	ΔΗΜΟΤΙΚΗ / ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΑ ΔΕΝΤΡΑ	ΑΝΩΤΕΡΗ ΤΙΜΗ ΣΕ € / ΔΕΝΤΡΟ	Μ.Ο ΑΡΙΘΜΟΥ ΨΕΚΑΣΜΩΝ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΕ €
1	ΑΓ. ΜΑΡΙΝΑΣ	17.250	0,0535	4,5	4.152,94
2	ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ	27.103	0,0535	4,5	6.525,05
3	ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ	51.518	0,0535	4,5	12.402,96
4	ΑΛΥΦΑΝΤΩΝ	74.118	0,0535	4,5	17.843,91
5	ΛΟΥΤΡΩΝ	135.056	0,0535	4,5	32.514,73
6	ΜΟΡΙΑΣ	129.088	0,0535	4,5	31.077,94
7	ΑΦΑΛΩΝΑ	81.436	0,0535	4,5	19.605,72
8	ΠΑΜΦΙΛΩΝ- ΠΑΝΑΓΙΟΥΔΑ	100.559	0,0535	4,5	24.209,58
9	ΠΥΡΓΩΝ ΘΕΡΜΗΣ	19.003	0,0535	4,5	4.574,97
10	ΛΟΥΤΡ. ΘΕΡΜΗΣ	97.443	0,0535	4,5	23.459,40
11	ΠΗΓΗΣ	84.831	0,0535	4,5	20.423,06
12	ΚΩΜΗΣ	53.324	0,0535	4,5	12.837,75

13	Ν. ΚΥΔΩΝΙΩΝ	48.541	0,0535	4,5	11.686,25
14	ΜΥΣΤΕΓΝΩΝ	116.506	0,0535	4,5	28.048,82
15	ΜΑΝΤΑΜΑΔΟΥ	132.056	0,0535	4,5	31.792,48
16	ΚΛΕΙΟΥΣ	70.959	0,0535	4,5	17.083,38
17	ΣΥΚΑΜΙΝΕΑΣ	37.075	0,0535	4,5	8.925,81
18	ΚΑΠΗΣ	29.532	0,0535	4,5	7.109,83
19	ΑΡΓΕΝΟΥ- ΛΕΠΕΤΥΜΝΟ	31.161	0,0535	4,5	7.502,01
20	ΣΤΥΨΗΣ	91.217	0,0535	4,5	21.960,49
21	ΠΕΛΟΠΗΣ- ΥΨΗΛΟΜΕΤΩΠΟ	40.610	0,0535	4,5	9.776,86
22	ΠΕΤΡΑΣ	31.035	0,0535	4,5	7.471,68
23	ΜΗΘΥΜΝΑΣ	17.439	0,0535	4,5	4.198,44
24	ΛΑΦΙΩΝΑ	36.608	0,0535	4,5	8.813,38
25	ΣΚΟΥΤΑΡΟΥ	44.225	0,0535	4,5	10.647,17
26	ΚΑΛΛΟΝΗΣ- ΚΕΡΑΜΙ - ΔΑΦΙΑ - ΑΡΙΣΒΗΠΑΡΑΚΟΙΛΑ	227.383	0,0535	4,5	54.742,46
27	ΜΕΣΟΤΟΠΟΥ	8.377	0,0535	4,5	2.016,76
28	ΑΓΡΑΣ	16.014	0,0535	4,5	3.855,37
29	ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ	178.462	0,0535	4,5	42.964,73
30	ΝΑΠΗΣ	24.124	0,0535	4,5	5.807,85
31	ΦΙΛΙΑΣ	28.042	0,0535	4,5	6.751,11
32	ΑΝΕΜΩΤΙΑΣ	76.871	0,0535	4,5	18.506,69
33	ΣΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ	18.545	0,0535	4,5	4.464,71
34	ΑΝΤΙΣΣΑΣ-ΣΙΓΡΙ	65.605	0,0535	4,5	15.794,40
35	ΧΙΔΥΡΩΝ	8.239	0,0535	4,5	1.983,54
36	ΒΑΤΟΥΣΑ	15.206	0,0535	4,5	3.660,84

37	ΠΤΕΡΟΥΝΤΑ	11.770	0,0535	4,5	2.833,63
38	ΕΡΕΣΣΟΥ	10.350	0,0535	4,5	2.491,76
39	ΑΓΙΑΣΟΥ	192.772	0,0535	4,5	46.409,86
40	ΑΣΩΜΑΤΟΥ	86.998	0,0535	4,5	20.944,77
41	ΚΕΡΑΜΕΙΩΝ	62.088	0,0535	4,5	14.947,69
42	Λ. ΜΥΛΩΝ	58.621	0,0535	4,5	14.113,01
43	ΙΠΠΕΙΟΥ	100.431	0,0535	4,5	24.178,76
44	ΣΥΚΟΥΝΤΑΣ	49.518	0,0535	4,5	11.921,46
45	ΜΥΧΟΥΣ	36.281	0,0535	4,5	8.734,65
46	ΚΑΤΩ ΤΡΙΤΟΥΣ	69.662	0,0535	4,5	16.771,13
47	ΠΑΛΑΙΟΚΗΠΟΥ	172.476	0,0535	4,5	41.523,60
48	ΠΛΑΚΑΔΟΥ	60.298	0,0535	4,5	14.516,74
49	ΜΕΣΑΓΡΟΥ	203.781	0,0535	4,5	49.060,28
50	ΠΑΠΑΔΟΥ	118.213	0,0535	4,5	28.459,78
51	ΣΚΟΠΕΛΟΥ	522.034	0,0535	4,5	125.679,69
52	ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ	9.241	0,0535	4,5	2.224,77
53	ΤΡΙΓΩΝΑ	125.106	0,0535	4,5	30.119,27
54	ΠΛΑΓΙΑΣ	167.235	0,0535	4,5	40.261,83
55	ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ	461.441	0,0535	4,5	111.091,92
56	ΑΜΠΕΛΙΚΟΥ	41.708	0,0535	4,5	10.041,20
57	ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙΟΥ	31.292	0,0535	4,5	7.533,55
58	ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ	67.868	0,0535	4,5	16.339,22
59	ΑΚΡΑΣΙΟΥ	81.596	0,0535	4,5	19.644,24
60	ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙΟΥ	120.933	0,0535	4,5	29.114,62
61	ΒΡΙΣΑΣ	133.170	0,0535	4,5	32.060,68
62	ΣΤΑΥΡΟΥ	54.094	0,0535	4,5	13.023,13

63	ΠΟΛΙΧΝΙΤΟΥ	196.676	0,0535	4,5	47.349,75
64	ΛΙΣΒΟΡΙΟΥ	75.574	0,0535	4,5	18.194,44
65	ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ	75.076	0,0535	4,5	<u>18.074,55</u>
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΧΩΡΙΣ Φ.Π.Α. ΣΕ €					1.362.853,01

2. Ανάδοχος θα ανακηρυσσόταν ο οικονομικός φορέας που θα προσέφερε την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής, για το σύνολο των Δημοτικών / Τοπικών Κοινοτήτων. Η εν λόγω διακήρυξη προέβλεπε 4,5 δολωματικούς ψεκασμούς επί του προβλεπόμενου στη διακήρυξη αριθμού ελαιόδεντρων της Περιφερειακής Ενότητας Λέσβου και σύμφωνα με το Τμήμα Ι του Παραρτήματος Α (Τεχνικές Προδιαγραφές) της διακήρυξης «1. Οι ψεκασμοί θα γίνουν έως και 15/11/2019. Η έκταση και η ημερομηνία έναρξης του ψεκασμού θα καθορίζεται από τη Δ/ση Αγρ. Οικονομίας Λέσβου μετά από έγγραφη εντολή».

Ως ημερομηνία έναρξης υποβολής προσφορών ορίστηκε η 12^η Φεβρουαρίου 2019 και ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών στην διαδικτυακή πύλη www.promitheus.gov.gr ορίστηκε η 19^η Μαρτίου 2019, ώρα 15:00 μμ. Ως ημερομηνία διενέργειας του διαγωνισμού ορίστηκε η 27^η Μαρτίου 2019, ώρα 10:00 π.μ. Ο διαγωνισμός πήρε Αριθμό Συστήματος 70611,2 στο Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ) και αναρτήθηκε την 12^η Φεβρουαρίου 2019.

3. Η προκήρυξη στάλθηκε, με ηλεκτρονικά μέσα την 11^η Φεβρουαρίου 2019 στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία και δημοσιεύτηκε την 13^η Φεβρουαρίου 2019 (S 031-069854), ενώ περίληψη της Διακήρυξης δημοσιεύτηκε την 15^η Φεβρουαρίου 2019 στις εφημερίδες «ΓΕΝΙΚΗ ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΩΝ», «ΗΧΩ ΤΩΝ ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΩΝ», «ΤΑ ΝΕΑ ΤΗΣ ΛΕΣΒΟΥ», «ΔΗΜΟΚΡΑΤΗΣ». Επιπρόσθετα, όλο το τεύχος της Διακήρυξης αναρτήθηκε στον διαδικτυακό τόπο www.pvaigaiou.gov.gr.

4. Με το υπ' αριθμ. 5/27.03.2019 Πρακτικό της, η Επιτροπή Αξιολόγησης των Δικαιολογητικών Συμμετοχής και των Τεχνικών Προσφορών: **α)** πρότεινε την αποδοχή των προσφορών των επιχειρήσεων «ΔΟΜΗΣΗ ΑΙΓΑΙΟΥ ΤΕΧΝΙΚΗ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ & ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΗ Α.Ε.» και «ΠΑΠΑΔΕΛΛΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ & ΣΙΑ Ο.Ε.»: διότι οι προσφορές τους ήταν σύμφωνες με τους όρους του διαγωνισμού και **β)** πρότεινε την απόρριψη την προσφορά της εταιρείας «ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ ΤΕΧΝΙΚΗ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ, ΕΜΠΟΡΙΚΗ Ε.Π.Ε.» διότι ο ηλεκτρονικός φάκελος της Προσφοράς της δεν περιείχε το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο

Σύμβασης, την Εγγυητική Επιστολή Συμμετοχής, Κατάσταση σύμφωνη με το Πίνακα II (Στοιχεία Εργατών, Στοιχεία Αγροτικών Οχημάτων), Παράρτημα Β΄ της Διακήρυξης και τη σχετική Υπεύθυνη Δήλωση.

5. Με το αριθ. 7/03.04.2019 Πρακτικό της, η Επιτροπή Αξιολόγησης των Οικονομικών Προσφορών **α)** πρότεινε ως προσωρινό ανάδοχο του Διαγωνισμού την εταιρεία «ΠΑΠΑΔΕΛΛΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ & ΣΙΑ Ο.Ε.» με τιμή ανά ψεκάσμο το ποσό των 0,0508€ χωρίς Φ.Π.Α. και συνολική τιμή το ποσό των 1.462.303,07€ συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 13% και **β)** πρότεινε την απόρριψη της εταιρείας «ΔΟΜΗΣΗ ΑΙΓΑΙΟΥ ΤΕΧΝΙΚΗ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ & ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΗ Α.Ε.» που μολονότι πρόσφερε συνολική τιμή 1.540.023,90€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ 13% σύμφωνα με το εδάφιο 3.2.2.4 της Διακήρυξης (Έντυπο Προσφοράς Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.), η οικονομική της προσφορά δεν περιείχε το έντυπο της Οικονομικής Προσφοράς που οριζόταν στο Παράρτημα Γ΄ της Διακήρυξης, βάσει του οποίου θα έπρεπε να προσφέρει τιμή ανά ψεκάσμο, ανά δέντρο για κάθε Δημοτική / Τοπική Κοινότητα, όπως όριζε το εδάφιο 3.2.4 της Διακήρυξης.

Με την αριθ. 514/09.04.2019 Απόφασή (ΑΔΑ: ΩΣΖΠΛΩ-3ΔΛ) της, η Οικονομική Επιτροπή της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου ενέκρινε τα ανωτέρω Πρακτικά. Η εν λόγω Απόφαση αναρτήθηκε στη διαδικτυακή πύλη του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. την 10^η Απριλίου 2019.

6. Με την από 22.04.2019 Προδικαστική της Προσφυγή (Ψηφιακά Υπογεγραμμένη) ενώπιον της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών, η εταιρεία «ΔΟΜΗΣΗ ΑΙΓΑΙΟΥ ΤΕΧΝΙΚΗ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ & ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΗ Α.Ε.» προσέφυγε κατά της ως άνω υπ' αριθ. 514/2019 Απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου ζητώντας: **α)** να γίνει δεκτή η προσφορά της επειδή υπήρχε ασάφεια των όρων στις παραγράφους 3.2.2.4 και 3.2.4 όπου αναφέρονταν ότι «Οι οικονομικοί φορείς συντάσσουν την τεχνική και οικονομική τους προσφορά συμπληρώνοντας τις αντίστοιχες ειδικές ηλεκτρονικές φόρμες του συστήματος. Στην συνέχεια το σύστημα παράγει τα σχετικά ηλεκτρονικά αρχεία τα οποία υπογράφονται ψηφιακά και υποβάλλονται από τον προσφέροντα. [...]» και «Η Οικονομική Προσφορά συντάσσεται με βάση το αναγραφόμενο στην παρούσα κριτήριο ανάθεσης, όπως ορίζεται από το **Υπόδειγμα Εντύπου Οικονομικής Προσφοράς (Παράρτημα Γ)**», αντίστοιχα, και **β)** να απορριφθεί η προσφορά της εταιρείας «ΠΑΠΑΔΕΛΛΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ & ΣΙΑ Ο.Ε.», διότι υπέβαλε πλήρως παράνομο, πλαστό και αναληθή Πίνακα Εργαζομένων, κατά πλήρη παράβαση του Νόμου και της Διακήρυξης.

Με την υπ' αριθμ. Α201/06.05.2019 Απόφασή του, το 1^ο Κλιμάκιο της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών αποφάσισε την αναστολή της προόδου της διαγωνιστικής

διαδικασίας και δη του σταδίου κατακύρωσης έως και την έκδοση της Απόφασης επί της Προσφυγής.

Με την υπ' αριθμ. 516/10.05.2019 Απόφασή του, το 1^ο Κλιμάκιο της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών: **α)** δεν έκανε δεκτή την Προσφυγή της εταιρείας «ΔΟΜΗΣΗ ΑΙΓΑΙΟΥ ΤΕΧΝΙΚΗ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ & ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΗ Α.Ε.» ως προς την αποδοχή της προσφοράς της, καθώς η προσφορά της δεν περιείχε το έντυπο της Οικονομικής Προσφοράς που οριζόταν στο Παράρτημα Γ' της Διακήρυξης, βάσει του οποίου θα έπρεπε να προσφέρει τιμή ανά ψεκασμό, ανά δέντρο για κάθε Δημοτική / Τοπική Κοινότητα, ενώ **β)** έκανε δεκτή την εν λόγω Προσφυγή ως προς το αίτημα απόρριψης της προσφοράς της εταιρείας «ΠΑΠΑΔΕΛΛΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ & ΣΙΑ Ο.Ε.», διότι η τελευταία δεν προσκόμισε οποιοδήποτε έγγραφο που να αποδεικνύει την συνεργασία της με τα σαράντα πέντε πρόσωπα (αρχιτεχνίτες) ούτε τα αντίστοιχα καθ' έκαστον δηλωθέντα μηχανοκίνητα μέσα κατά το στάδιο της κατακύρωσης. Η εν λόγω Απόφαση αναρτήθηκε στη διαδικτυακή πύλη του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. την 23^η Μαΐου 2019.

7. Με το υπ' αριθμ. πρωτ. 3857/13.05.2019 έγγραφο της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου (αριθ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 2603/14.05.2019), όπως αυτό συμπληρώθηκε με το υπ' αριθμ. πρωτ. 4461/03.06.2019 έγγραφό της (αριθ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ 3108/07.06.2019) της, ζητήθηκε η παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης σύμφωνα με το άρθρο 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011 για τη σύναψη σύμβασης «Παροχής Υπηρεσιών για τον από εδάφους δολωματικό ψεκασμό ελαιόδεντρων στα πλαίσια του προγράμματος συλλογικής καταπολέμησης του Δάκου της ελιάς έτους 2019 στην Π.Ε. Λέσβου» προϋπολογισμού € 605.712,44 χωρίς Φ.Π.Α., κατ' άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, ποσό το οποίο αντιστοιχούσε στους πρώτους δύο ψεκασμούς επί του συνόλου των καλυπτόμενων δέντρων βάσει της προαναφερόμενης υπό παρ. 2.1 διακήρυξης. Επί του ως άνω αιτήματος εκδόθηκε η υπ' αριθμ. Δ55/13.06.2019 Απόφαση της Αρχής για παροχή σύμφωνης γνώμης.

8. Με την από 23.05.2019 Αίτηση Αναστολής (Αριθ. Καταχ. ANM94/23.05.2019) της, ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Πειραιά, η εταιρεία «ΔΟΜΗΣΗ ΑΙΓΑΙΟΥ ΤΕΧΝΙΚΗ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ & ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΗ Α.Ε.» ζητά να διαταχθεί η προσωρινή αναστολή: **α)** τόσο της αριθ. 516/2019 Απόφασης της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών, όσο και της αριθ. 514/2019 Απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, με την οποία όπως ισχυρίζεται η εν λόγω εταιρεία, μη νόμιμα απορρίφθηκε η προσφορά της, **β)** κάθε άλλης συναφούς πράξης ή παράλειψης, προγενέστερης ή μεταγενέστερης. Τέλος, ζητά να χορηγηθεί προσωρινή διαταγή με την οποία να ανασταλεί οποιαδήποτε πρόοδος της

διαγωνιστικής διαδικασίας και η σύναψη της συμβάσεως έως την έκδοση αποφάσεως επί της παρούσας αιτήσεως της.

9. Με το υπ' αριθμ. πρωτ. ΠΜ4/20.06.2019 Πρακτικό Αποδοχής Παραίτησης επί Αιτήσεως Αναστολής του Διοικητικού Εφετείου Πειραιά (Σχηματισμός Ακυρωτικής Διαδικασίας) έγινε δεκτή η δήλωση παραίτησης της εταιρείας «ΔΟΜΗΣΗ ΑΙΓΑΙΟΥ ΤΕΧΝΙΚΗ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ & ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΗ Α.Ε.» από την ως άνω αίτηση αναστολής.

10. Κατόπιν των ανωτέρω, η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου με το προαναφερόμενο έγγραφό της ζητά την παροχή σύμφωνης γνώμης της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. προκειμένου να προσφύγει στη διενέργεια διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, σύμφωνα με το άρθρο 32, παράγραφος 2, εδάφιο γ' για τη σύναψη σύμβασης «Παροχής Υπηρεσιών για τον από εδάφους δολωματικό ψεκασμό ελαιόδεντρων στα πλαίσια του προγράμματος συλλογικής καταπολέμησης του Δάκου της ελιάς έτους 2019 στην Π.Ε. Λέσβου» προϋπολογισμού 757.140,55€ χωρίς Φ.Π.Α., ποσό το οποίο αντιστοιχεί στους λοιπούς εκ των προβλεπόμενων στη αναφερόμενη υπό παρ. 2.1 διακήρυξη ψεκασμούς, ήτοι από τον τρίτο έως και τον πέμπτο. Σημειώνεται ότι με την υπ' αριθμ. 951/19.07.2019 Απόφασή της, η Οικονομική Επιτροπή της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου ματαίωσε την ως άνω διαγωνιστική διαδικασία, καθώς, κατόπιν και της έκδοσης της υπ' αριθμ. 516/2019 Απόφασης της Α.Ε.Π.Π. (βλ. ως άνω παρ. 2.8), απορρίφθηκαν όλες οι υποβληθείσες προσφορές.

11. Σε συνέχεια του ως άνω σχετικού αιτήματός, όπως αυτό συμπληρώθηκε με τα υπ' αριθμ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ 3766/11.07.2019, 3908/19.07.2019, 4016/25.07.2019 και 4110/30.07.2019 έγγραφά σας, τα μέλη της Αρχής αποφάσισαν, κατά τη συνεδρίαση της 31.07.2019, την αναβολή λήψης απόφασης επί του θέματος, έως ότου προσκομισθούν τα κάτωθι στοιχεία, τα οποία κρίθηκαν αναγκαία για τη θεμελίωση των προϋποθέσεων προσφυγής στην αιτούμενη εξαιρετική διαδικασία διαπραγμάτευσης: **α)** έγγραφο αρμόδιου φορέα (ενδεικτικά αναφέρεται η Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία) με το οποίο να τεκμηριώνεται ότι οι επικαλούμενες στο αίτημά σας κλιματικές συνθήκες (ήτοι οι βροχοπτώσεις και οι χαμηλές θερμοκρασίες κατά τις πρωινές και βραδινές ώρες) ήταν απρόβλεπτες και μη αναμενόμενες για την εποχή. **β)** τεχνική έκθεση γεωπόνου με την οποία να τεκμηριώνεται η κρίση της υπηρεσίας σας ότι οι επικαλούμενες ως απρόβλεπτες κλιματικές συνθήκες επηρεάζουν τη δραστηριότητα του εντόμου του δάκου σε βαθμό που να προκαλείται επείγουσα ανάγκη δολωματικού ψεκασμού των ελαιόδεντρων.

12.Σε συνέχεια του ως άνω εγγράφου της αρχής η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου με το Αριθμ. Πρωτ: 6432/06.08.2019 έγγραφό της αναφέρει τα εξής: «Οι απρόβλεπτες κλιματολογικές συνθήκες που επικράτησαν τον προηγούμενο μήνα, όπως χαμηλές θερμοκρασίες κατά τις πρωινές και βραδινές ώρες (σχετ. α) καθώς και κάποιες βροχοπτώσεις, μας οδήγησαν να πραγματοποιήσουμε σε σύντομο χρονικό διάστημα και τον 2ο ψεκασμό (κατ' εξαίρεση, καθώς η συνήθης πρακτική είναι να μεσολαβούν περίπου 20 μέρες μεταξύ δύο ψεκασμών), φοβούμενοι την αιφνιδιαστική έκρηξη του πληθυσμού του εντόμου μιας και σε ορισμένες περιοχές είχαμε αυξημένες δακοσυλλήψεις σε παγίδες που ανάρτησε η Υπηρεσία μας. Σύμφωνα με την βιβλιογραφία, με αυτές τις κλιματολογικές συνθήκες (θερμοκρασία 20-30 °C και αυξημένη σχετική υγρασία) παρατηρείται πληθυσμιακή έκρηξη σε μικρό χρονικό διάστημα (μικρότερο του ενός μήνα) και ακολούθως έφοδος στην καρποφορία (κεραυνοβόλος προσβολή) όπου προκαλείται πολύ μεγάλη ζημιά, μέχρι και εκμηδένιση της παραγωγής μέσα σε λίγες μέρες. Αυτές οι πληθυσμιακές εκρήξεις δημιουργούνται κυρίως τον Σεπτέμβριο αλλά και όλο το φθινόπωρο, αν σημειωθούν υψηλές για την εποχή θερμοκρασίες γιατί τότε η σχετική υγρασία είναι συνήθως υψηλή και υπάρχει άφθονος και δεκτικός καρπός (« Η αντιμετώπιση του δάκου με τη μέθοδο των δολωματικών ψεκασμών στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης καταπολέμησης», Μπουρνάκας Β. 2017). Βέβαια όλα τα παραπάνω μπορούν να αντιστραφούν λόγω της κλιματικής αλλαγής με αποτέλεσμα παρόμοιες, ιδανικές για τον δάκο κλιματολογικές συνθήκες του φθινοπώρου συχνά να εμφανίζονται κατά τους καλοκαιρινούς μήνες (π.χ. Ιούλιος 2019), οπότε η Υπηρεσία πρέπει να είναι έτοιμη για τις διαβροχές. Για όλα τα παραπάνω έχουμε ενημερώσει και το ΥΠ.Α.Α.Τ. για να βρεθεί μια πιο ευέλικτη λύση για απλοποίηση των διαδικασιών. Άλλωστε, η ανάθεση δημοσίων συμβάσεων που αφορούν την παροχή υπηρεσιών για συγκεκριμένους τομείς της αγροτικής οικονομίας όπου ο χρόνος και το κλίμα είναι ο απόλυτος ρυθμιστικός παράγοντας, πρέπει να γίνονται με τρόπο που να μην βλάπτεται η οικονομία της περιοχής. Επίσης, στο έγγραφο του Πανεπιστημίου Αιγαίου συμπεριλαμβάνονται οι θερμοκρασίες και σχετικές υγρασίες για τους μήνες Ιούνιος και Ιούλιος 2018, οι οποίες είναι παραπλήσιες με τις εφετινές, υπενθυμίζοντάς σας ότι λόγω αυτών ακριβώς των συνθηκών σημειώθηκε η προαναφερθείσα πληθυσμιακή έκρηξη του εντόμου, με αποτέλεσμα την ολοσχερή καταστροφή της ελαιοπαραγωγής του 2018 για όλο το νησί της Λέσβου.»

13.Επιπροσθέτως από το από 05.08.2019 Υπηρεσιακό Σημείωμα των εποπτών Δακοκτονίας με θέμα «Πορεία του Προγράμματος Δακοκτονίας 2019» προκύπτουν τα εξής: «Μετά την ολοκλήρωση και του 2ου δολωματικού ψεκασμού και λόγω των ασυνήθιστων για την εποχή

κλιματολογικών συνθηκών (ιδανικές για την δραστηριότητα του εντόμου θερμοκρασίες κατά τις πρωινές και βραδινές ώρες καθώς και κίνδυνος για αυξημένη σχετική υγρασία λόγω μη αναμενόμενων βροχοπτώσεων) λαμβάνοντας υπόψη και ότι οι παγίδες που ανάρτησε η Υπηρεσία έδωσαν πληθυσμό δάκου (από 5-15 άτομα/παγίδα, με όριο επιφυλακής τα 6 άτομα/παγίδα) ικανό, κάτω από ιδανικές συνθήκες, να προκαλέσει έκρηξη του δακοπληθυσμού, με ό,τι αυτό συνεπάγεται, παρακαλούμε όπως δώσετε εντολή να μοιραστούν στα συνεργεία ψεκασμών φάρμακα και πρωτεΐνη, ώστε σε ενδεχόμενη αύξηση της σχετικής υγρασίας να είναι έτοιμα για την 3η διαβροχή. Παρατηρήθηκε επίσης αυξημένος αριθμός θηλυκών ατόμων δάκου (ποσοστό 60% επί των συλλήψεων) γεγονός που καθιστά ακόμα πιο επιτακτική την ανάγκη να βρισκόμαστε σε ετοιμότητα για άμεση επέμβαση.»

14. Συνημμένα υπεβλήθη κατάσταση θερμοκρασιών μηνών Ιουνίου-Ιουλίου 2018 (με τιμές ανά ημέρα και νύχτα) και αντιστοίχως Ιουνίου Ιουλίου 2019 και υγρασίας που απεστάλη, με βάση τα διαλαμβανόμενα στα οικεία έγγραφα, από τον υπεύθυνο του Μετεωρολογικού Σταθμού του Τμήματος Γεωγραφίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου κ. Παλαιολόγου Παλαιολόγος, των οποίων ο Μέσος όρος αποτυπώνεται στον κάτωθι πίνακα:

		2018					
		Θερμοκρασία	Σχετική Υγρασίας	Θερμοκρασία Μέγιστη	Θερμοκρασία Ελάχιστη	Υγρασία Μέγιστη	Υγρασία Ελάχιστη
ΜΟ	ΗΜΕΡΑ	24,861824	59,00393	25,46438525	24,29566	61,92924	55,8523627
ΜΟ	ΝΥΧΤΑ	26,058087	55,78322	26,64393443	25,48929	58,60415	52,6234973
		2019					
ΜΟ	ΝΥΧΤΑ	25,82313	55,68573	26,4115625	25,26354	58,38552	52,8079167
ΜΟ	ΗΜΕΡΑ	24,696513	57,37908	25,2432567	24,18448	59,99736	54,58471264

II. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

15. Το άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για την παροχή σύμφωνης γνώμης της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων, ορίζει ότι: ««[...] δδ) Οι αποφάσεις των αναθετουσών Αρχών που αφορούν την

προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με την περίπτωση β' της παρ. 2 του άρθρου 26 και τα άρθρα 32 και 269 του Ν. 4412/2016 (Α' 147) εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπίπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών 2014/24/EK και 2014/25/EK, οι οποίες ενσωματώθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη με το Ν. 4412/2016. Κατά την άσκηση της εν λόγω αρμοδιότητας η Αρχή λαμβάνει υπόψη της τις γενικές αρχές του ενωσιακού και εθνικού δικαίου [...]

16. Το άρθρο 5 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι: «Ως κατώτατα όρια, σε συνάρτηση προς την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, εκτός Φ.Π.Α., ορίζονται τα ακόλουθα: ...β) 135.000 ευρώ για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που ανατίθενται από κεντρικές κυβερνητικές αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές. [...] β) 209.000 ευρώ για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που ανατίθενται από μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές. [...] Τα κατώτατα όρια που καθορίζονται στις άνω περιπτώσεις α', β', και γ' ισχύουν, εφόσον δεν έχουν αναθεωρηθεί, σύμφωνα με το άρθρο 6 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ». Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2365/2017 της Επιτροπής τα κατώτατα όρια αναθεωρήθηκαν από € 135.000,00 σε € 144.000,00 και από € 209.000,00 σε € 221.000,00 και ισχύουν, από 1-1-2018 έως 31-12-2019.

17. Το άρθρο 6 παρ. 1, 3 και 4 του ίδιου νόμου ορίζει τα παρακάτω: “1. Ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης βασίζεται στο συνολικό πληρωτέο ποσό, χωρίς ΦΠΑ, όπως εκτιμάται από την αναθέτουσα αρχή, συμπεριλαμβανομένου κάθε τυχόν δικαιώματος προαίρεσης ή τυχόν παρατάσεων της σύμβασης, όπως ορίζουν ρητά τα έγγραφα της σύμβασης.[...] 3. Η επιλογή της χρησιμοποιούμενης μεθόδου για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης δεν γίνεται με σκοπό την αποφυγή της εφαρμογής οποιασδήποτε διάταξης του παρόντος νόμου. Η σύμβαση δεν κατατέμενεται κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η εφαρμογή οποιασδήποτε διάταξης του παρόντος νόμου, εκτός αν αυτό δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους. [...] 4. Η εκτιμωμένη αξία ισχύει τη στιγμή της αποστολής της προκήρυξης διαγωνισμού ή, στις περιπτώσεις όπου δεν προβλέπεται προκήρυξη διαγωνισμού, τη στιγμή που η αναθέτουσα αρχή εκκινεί τη διαδικασία σύναψης σύμβασης, για παράδειγμα ερχόμενη σε επαφή με οικονομικούς φορείς για τους σκοπούς της σύναψης της σύμβασης, όπου ενδείκνυται κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στο άρθρο 61”.

18. Περαιτέρω το άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ως άνω νόμου, ορίζει ότι: *“2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: (...) γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη”*.

19. Το άρθρο 61 του ν. 4412/2016 ορίζει: *“1. Για συμβάσεις άνω των ορίων, ως χρόνος έναρξης της ανοικτής διαδικασίας, της κλειστής διαδικασίας, της ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, του ανταγωνιστικού διαλόγου και της σύμπραξης καινοτομίας, νοείται η ημερομηνία αποστολής της σχετικής προκήρυξης σύμβασης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ένωσης ή της προκαταρκτικής προκήρυξης, όταν η τελευταία χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης διαγωνισμού, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 26. 2. Ως χρόνος έναρξης της διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, νοείται η ημερομηνία αποστολής προς τους οικονομικούς φορείς της πρώτης πρόσκλησης συμμετοχής σε διαπραγμάτευση. 3. Ως χρόνος έναρξης ενός διαγωνισμού μελετών, νοείται η ημερομηνία αποστολής της σχετικής προκήρυξης διαγωνισμού μελετών στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. 4. Για συμβάσεις κάτω των ορίων αντί των παραγράφων 1 έως 3, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 120”*.

III. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

20. Το υπό εξέταση αίτημα της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου αφορά στην προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης για σύναψη δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών, η οποία, αφενός λόγω αντικειμένου και αφετέρου λόγω της εκτιμώμενης αξίας (757.140,55€ μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 13%), εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ν. 4412/2016. Κατά συνέπεια, συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής για την παροχή σύμφωνης γνώμης επί του εν λόγω αιτήματος, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ υποπερ. δδ) του ν. 4013/2011, όπως ισχύει.

21. Εν προκειμένω, η νομική βάση για την υποβολή του αιτήματος της ΥΠΑ είναι η διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 (κατεπείγον), καθώς αυτή επικαλείται ρητά το φορέας.

22. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 26 και 32 του ν. 4412/2016 περιπτώσεις με τα οποία μεταφέρθηκαν στο εσωτερικό δίκαιο τα άρθρα 26 και 32 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, αντίστοιχα (πρβλ. άρθρα 24 και 25 π.δ. 60/2007 και άρθρα 30 και 31 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ, αντίστοιχα, και βλ. σχετικά ΔΕΚ - ΔΕΕ, αποφάσεις της 8ης Απριλίου 2008, C 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56, της 23ης Απριλίου 2009, C-292/07, Επιτροπή κατά Βελγίου, EU:C:2009:246, σκέψεις 105-106, της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, C-19/13, Ministero dell' Interno κατά Fastweb SpA και Telecom Italia SpA, EU:C:2014:2194, σκέψη 49, της 7ης Σεπτεμβρίου 2016, C -549/14, Finn Frogne A/S κατά Rigspolitiet ved Center for Beredskabskommunikation, EU:C:2016:634, σκέψη 35). Συναφώς επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω διατάξεις στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, δηλαδή από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αναγνωριζομένων από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας, το δε βάρος αποδείξεως περί του ότι συντρέχουν όντως οι έκτακτες περιστάσεις που δικαιολογούν την απόκλιση το φέρει αυτός που τις επικαλείται (βλ. υπό το πνεύμα αυτό ΔΕΚ - ΔΕΕ, αποφάσεις της 10ης Μαρτίου 1987, C-199/85, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1987, σ. 1039, σκέψη 14, της 18ης Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, της 10ης Απριλίου 2003, C-20/01 και C-28/01, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 2003, I-360, σκέψη 58, της 14ης Σεπτεμβρίου 2004, C-385/02, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2004, σ. I-8121, σκέψη 19, της 14ης Οκτωβρίου 2004, C-340/02, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλ. 2004, I-9845, σκέψη 38, και της 2ας Ιουνίου 2005, C-394/02, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλ. 2005, I-4713, σκέψη 33, της 8ης Απριλίου 2008, C- 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψεις 57-58, της 27ης Οκτωβρίου 2011, C - 601/10, Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας, Συλλ. 2011, I-00163, σκέψη 32).

23. Καταρχήν, πρέπει να διερευνηθεί εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής του επικαλούμενου στο αίτημα της Αναθέτουσας Αρχής άρθρου 32, παράγραφος 2, περίπτωση γ' του Ν. 4412/2016. Ειδικότερα, ως προς την εφαρμογή του εν λόγω άρθρου και μάλιστα για την εξαίρεση του κατεπείγοντος, η εφαρμογή της τελευταίας εξαρτάται από τη συνδρομή πέντε σωρευτικών προϋποθέσεων.

24.(α) Συγκεκριμένα, προϋποθέτει:

i) την ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης που δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που

επιτάσσουν άλλες διαδικασίες,

ii) την ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης,

iii) την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και της κατεπείγουσας ανάγκης που ανακύπτει,

iv) οι περιστάσεις που επικαλούνται οι Αναθέτουσες Αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη, και τέλος,

v) την ανάθεση της εν λόγω σύμβασης στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο.

(β) Ως απρόβλεπτες περιστάσεις νοούνται γεγονότα που υπερβαίνουν κατά πολύ τον συνηθισμένο του οικονομικού και κοινωνικού βίου, όπως λ.χ. οι θεομηνίες (πλημμύρες, σεισμοί κλπ.), οι οποίες καθιστούν κατεπείγοντως απαραίτητη την παράδοση διαφόρων προμηθειών στους πληγέντες.

(γ) Γίνεται περαιτέρω δεκτό, σύμφωνα με τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, ότι, κατά την έννοια της διάταξης της υποπερίπτωσης γ' της περίπτωσης 1 του άρθρου 25 του Π.Δ. 60/2007 και πλέον άρθρο 32, παράγραφος 2, περίπτωση γ' του Ν. 4412/2016, η Αναθέτουσα Αρχή έχει μεν ευχέρεια, κατ' απόκλιση από το γενικό κανόνα διενέργειας ανοικτού ή κλειστού διαγωνισμού, να συνάπτει δημόσια σύμβαση με προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση της σχετικής προκήρυξης, μόνον όμως εφόσον συντρέχουν οι προς τούτο νόμιμες προϋποθέσεις, ήτοι κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε γεγονότα απρόβλεπτα και δη μη απορρέοντα από δική της ευθύνη. Η σχετική απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής πρέπει να φέρει πλήρη και ειδική αιτιολογία, αναφερόμενη στους λόγους για τους οποίους αποφασίζεται η προσφυγή στην εν λόγω εξαιρετική διαδικασία (βλ. χαρακτηριστικά ΣτΕ 1747/2011). Επιπλέον, αντίστοιχη άποψη έχει υιοθετήσει και το Ελεγκτικό Συνέδριο, το οποίο δέχεται ότι απρόβλεπτες περιστάσεις είναι τα γεγονότα που δεν μπορούν αντικειμενικά με βάση τα διδάγματα της ανθρώπινης πείρας και λογικής να προβλεφθούν, είναι δε ανεξάρτητα της βούλησης της Αναθέτουσας Αρχής και δεν πρέπει να απορρέουν από έλλειψη προγραμματισμού και επιμέλειας της Αναθέτουσας Αρχής (βλ. ενδεικτικά πράξεις ΕΣ 91, 105, 171, 191, 200, 205 και 214/2007, 15 και 74/2008).

Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης αν δεν πληρούται μία από τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις ως προς το κατεπείγον, δεν δικαιολογείται η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης (βλ. αποφάσεις ΔΕΕ της 2ας Αυγούστου 1993, C-107/92, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκέψη 12, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας,

σκέψη 14).

25.Εν προκειμένω, η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου αιτείται την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, προκειμένου να καλυφθεί η ανάγκη για τη σύναψη σύμβασης για την «Παροχή Υπηρεσιών για τον από εδάφους δολωματικό ψεκάσμο ελαιόδεντρων στα πλαίσια του προγράμματος συλλογικής καταπολέμησης του Δάκου της ελιάς έτους 2019 στην Π.Ε. Λέσβου», προϋπολογισμού 757.140,55€ μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 13%, λόγω κατεπείγουσας ανάγκης, όπως ρητώς μνημονεύεται στο σχετικό αίτημα.

26.Από τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης και αξιολογώντας τη συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής των ανωτέρω διατάξεων, προκύπτουν τα ακόλουθα:

(i) Ως προς την ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης που δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες:

Στα πλαίσια του προγράμματος συλλογικής καταπολέμησης του Δάκου της ελιάς έτους 2019 στην Π.Ε. Λέσβου, η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου διενήργησε ανοικτό, άνω των ορίων του άρθρου 5 του ν. 4412/2016, διαγωνισμό με τη χρήση ηλεκτρονικής πλατφόρμας (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.) για την «Παροχή Υπηρεσιών για τον από εδάφους δολωματικό ψεκάσμο ελαιόδεντρων στα πλαίσια του προγράμματος συλλογικής καταπολέμησης του Δάκου της ελιάς έτους 2019 στην Π.Ε. Λέσβου», προϋπολογισμού 1.362.853,01€ χωρίς Φ.Π.Α. (βλ. ανωτέρω Ιστορικό, παρ. 2.1).

Κατόπιν της έκδοσης της υπ' αριθμ. 516/10.05.2019 Απόφασης της ΑΕΠΠ (βλ. ανωτέρω Ιστορικό, παρ. 2.8), η οποία κατ' ουσία οδήγησε στην απόρριψη του συνόλου των υποβληθεισών στη διαγωνιστική διαδικασία προσφορών, η αναθέτουσα αρχή αιτήθηκε την παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, για τη σύναψη σύμβασης «Παροχής Υπηρεσιών για τον από εδάφους δολωματικό ψεκάσμο ελαιόδεντρων στα πλαίσια του προγράμματος συλλογικής καταπολέμησης του Δάκου της ελιάς έτους 2019 στην Π.Ε. Λέσβου» προϋπολογισμού € 605.712,44 χωρίς Φ.Π.Α., κατ' άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, ποσό το οποίο αντιστοιχούσε στους πρώτους δύο ψεκασμούς επί του συνόλου των καλυπτόμενων δέντρων βάσει της αρχικής διακήρυξης.

Επί του εν λόγω αιτήματος εκδόθηκε η υπ' αριθμ. Δ55/13.06.2019 Απόφαση της Αρχής για παροχή σύμφωνης γνώμης λόγω συνδρομής των τασσόμενων υπό του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' προϋποθέσεων, καθώς κρίθηκε ότι «η σημαντική αύξηση της ανθοφορίας σε συνδυασμό με τις καιρικές συνθήκες, καθιστά κατεπείγουσα την άμεση έναρξη της διαβροχής, ήτοι σε χρόνο προγενέστερο από τον συνηθισμένο και προγραμματισμένο από

την αναθέτουσα αρχή, προκειμένου να αποφευχθεί η καταστροφή του ελαιοκάρπου. Ως εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι η μη αναμενόμενη αύξηση της καρποφορίας τελεί σε αιτιώδη συνάφεια με τις κατεπείγουσες ανάγκες, και εν προκειμένω την επιτακτική ανάγκη για άμεσο ψεκασμό του εντόμου, όπως προκύπτει και περιγράφεται στο αίτημα της αναθέτουσας αρχής».

Με το υπ' αριθμ. 5331/03.07.2019 έγγραφό της, όπως αυτό συμπληρώθηκε επί το ορθό με το αριθ. πρωτ. εισερχ. ΕΑΑΔΗΣΥ 3908/19.07.2019 έγγραφό της, η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης κατ' άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2019 για τη σύναψη σύμβασης για την «Παροχή Υπηρεσιών για τον από εδάφους δολωματικό ψεκασμό ελαιόδεντρων στα πλαίσια του προγράμματος συλλογικής καταπολέμησης του Δάκου της ελιάς έτους 2019 στην Π.Ε. Λέσβου», προϋπολογισμού 757.140,22€ χωρίς Φ.Π.Α., για τη διενέργεια των υπολοίπων εκ της αρχικής διακήρυξης ψεκασμών, ήτοι του 3^{ου} έως και του 5^{ου} ψεκασμού. Επισημαίνεται ότι με την 951/19.07.2019 Απόφασή της, η Οικονομική Επιτροπή της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου ματαίωσε την ως άνω διαγωνιστική διαδικασία, καθώς, κατόπιν και της έκδοσης της υπ' αριθμ. 516/2019 Απόφασης της Α.Ε.Π.Π., απορρίφθηκαν όλες οι υποβληθείσες προσφορές (βλ. ανωτέρω Ιστορικό, παρ. 2.12).

Ειδικότερα, σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 5331/03.07.2019 έγγραφό της, η αναθέτουσα αρχή θεωρεί ότι «[...] συντρέχουν λόγοι δημοσίου συμφέροντος για συνέχιση των ψεκασμών (3^{ος} μισός), 4^{ος} (ολόκληρος) και 5^{ος} (ολόκληρος), ώστε να μην καταστραφεί η ελαιοπαραγωγή του νησιού και η τυχόν επαναπροκήρυξη του διαγωνισμού θα έχει ως αποτέλεσμα τη μεγάλη καθυστέρηση των επόμενων ψεκασμών.[...]. Σύμφωνα με τις προβλέψεις της υπηρεσίας υπολογίζουμε ότι ο 3^{ος} ψεκασμός θα ξεκινήσει γύρω στο 2^ο δεκαήμερο του Αυγούστου, ο 4^{ος} ψεκασμός γύρω στο 2^ο δεκαήμερο του Σεπτεμβρίου και ο 5^{ος} ψεκασμός το τελευταίο δεκαήμερο του Οκτωβρίου».

Περαιτέρω, στο υπ' αριθμ. πρωτ. εισερχ. ΕΑΑΔΗΣΥ 3908/19.07.2019 έγγραφό της, η αναθέτουσα αρχή υποστηρίζει ότι «ο 3^{ος} ψεκασμός σύμφωνα με τις κλιματικές συνθήκες της περιοχής πρέπει να γίνει γύρω στα μέσα Αυγούστου, μιας και που οι βροχοπτώσεις των τελευταίων ημερών, καθώς και οι χαμηλές θερμοκρασίες ευνόησαν την δραστηριότητα του εντόμου και μείωσαν την αποτελεσματικότητα των προηγούμενων ψεκασμών που πραγματοποιήθηκαν. Αν προχωρήσουμε τον διαγωνισμό με τις κανονικές διαδικασίες ο ψεκασμός δεν θα είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί την επιθυμητή περίοδο, με αποτέλεσμα την καταστροφή του ελαιοκάρπου και του εισοδήματος των παραγωγών σε μια περιοχή με πολλά προβλήματα. Λόγω της κατεπείγουσας ανάγκης οφειλομένης σε γεγονότα

απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση».

Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι η αναθέτουσα αρχή επικαλείται, ως κατεπείγουσα, την ανάγκη συνέχισης των δολωματικών ψεκασμών των ελαιόδεντρων στα πλαίσια του προγράμματος συλλογικής καταπολέμησης του Δάκου στην Περιφερειακή Ενότητα Λέσβου προκειμένου να αποφευχθεί η καταστροφή του ελαιόκαρπου, καθώς δεν τελεσφόρησε η διενεργηθείσα διαγωνιστική διαδικασία για την ανάδειξη αναδόχου, ο οποίος θα παρείχε στην αναθέτουσα αρχή τις αιτούμενες υπηρεσίες.

(ii) Ως προς την ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης:

Ως απρόβλεπτη περίπτωση, γενεσιουργό της κατεπείγουσας ανάγκης, η αναθέτουσα αρχή με το αίτημά της προβάλλει τις ιδιαίτερες και μη αναμενόμενες για την εποχή κλιματικές συνθήκες, οι οποίες ευνόησαν το έντομο του δάκου. Ειδικότερα, με το προαναφερθέν υπ' αριθμ. πρωτ. εισερχ. ΕΑΑΔΗΣΥ 4016/25.07.2019 έγγραφό της, η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου ισχυρίζεται ότι «[...] ειδικά κατά τη φετινή περίοδο οι καιρικές συνθήκες είναι απρόβλεπτες και μη αναμενόμενες για την εποχή (χαμηλές θερμοκρασίες κατά τις πρωινές και βραδινές ώρες). Οι συνθήκες αυτές ευνοούν το έντομο του δάκου και οι ημερομηνίες που σας αναφέρουμε για τους ψεκασμούς στο υπ' αριθμ. 5331/18-7-2019 έγγραφό μας, ενδέχεται να τροποποιηθούν και να μετατεθούν οι προβλεπόμενοι ψεκασμοί νωρίτερα. Ακόμη υπάρχει πιθανότητα να γίνουν συνεχείς τοπικοί ψεκασμοί τον Αύγουστο και Σεπτέμβριο σε δακόπληκτες περιοχές όπως πεδινές-δροσενές, αρδευόμενα κτήματα κλπ. Επίσης, λόγω των επικείμενων αλλαγών στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου, όχι μόνο των εκλογών αλλά και εξαιτίας του γεγονότος ότι η νυν Περιφερειάρχης διορίστηκε Γ.Γ. Νησιωτικής Πολιτικής και ο Πρόεδρος της Οικονομικής Επιτροπής τοποθετήθηκε ως Αναπληρωτής Περιφερειάρχης θα δυσχεράνει τη λειτουργία τόσο των υπηρεσιών όσο και της Οικονομικής Επιτροπής και πιθανόν να έχει αρνητικές επιδράσεις στη διεξαγωγή των διαγωνιστικών διαδικασιών όπως καθυστερήσεις, προβλήματα στην Οικονομική Επιτροπή, υπογραφές κτλ.».

Επισημαίνεται ότι, δεδομένου ότι η αναθέτουσα αρχή προσφεύγει για δεύτερη φορά στην εν λόγω εξαιρετική διαδικασία, δεν αρκεί η αναφορά στους λόγους που την οδήγησαν να προσφύγει για πρώτη φορά στη διαδικασία αλλά πρέπει να βεβαιώνεται αιτιολογημένα ότι οι ανωτέρω λόγοι (αρχικοί ή νέοι) συντρέχουν και για την εκ δευτέρου προσφυγή στη διαδικασία (ΣτΕ 1747/2011). Εν προκειμένω, η αναθέτουσα αρχή επικαλείται ως

απρόβλεπτες περιστάσεις τόσο τις ιδιαίτερες για την εποχή κλιματικές συνθήκες (βροχοπτώσεις και χαμηλές θερμοκρασίες που ευνόησαν τη δραστηριότητα του εντόμου και μείωσαν την αποτελεσματικότητα των ψεκασμών που πραγματοποιήθηκαν), αλλά και τις μη αναμενόμενες αλλαγές των πολιτικών προϊσταμένων της τοπικής αυτοδιοίκησης, ήτοι περιστάσεις διάφορες των προβαλλόμενων με το υπ' αριθμ. 3857/2019 πρώτο αίτημά της, όπου ως απρόβλεπτη περίπτωση εκτιμήθηκε η μη αναμενόμενη για την εποχή ανθοφορία των ελαιόδεντρων (βλ. απόφαση Δ55/2019 της Αρχής).

Προς επίρρωση των προβαλλόμενων ισχυρισμών η αιτούσα υπέβαλε το από το από 05.08.2019 Υπηρεσιακό Σημείωμα των εποπτών Δακοκτονίας με θέμα «*Πορεία του Προγράμματος Δακοκτονίας 2019*» στο οποίο καταδεικνύονται τα εξής: «*Μετά την ολοκλήρωση και του 2ου δολωματικού ψεκασμού και λόγω των ασυνήθιστων για την εποχή κλιματολογικών συνθηκών (ιδανικές για την δραστηριότητα του εντόμου θερμοκρασίες κατά τις πρωινές και βραδινές ώρες καθώς και κίνδυνος για αυξημένη σχετική υγρασία λόγω μη αναμενόμενων βροχοπτώσεων) λαμβάνοντας υπόψη και ότι οι παγίδες που ανάρτησε η Υπηρεσία έδωσαν πληθυσμό δάκου (από 5-15 άτομα/παγίδα, με όριο επιφυλακής τα 6 άτομα/παγίδα) ικανό, κάτω από ιδανικές συνθήκες, να προκαλέσει έκρηξη του δακοπληθυσμού, με ό,τι αυτό συνεπάγεται, παρακαλούμε όπως δώσετε εντολή να μοιραστούν στα συνεργεία ψεκασμών φάρμακα και πρωτεΐνη, ώστε σε ενδεχόμενη αύξηση της σχετικής υγρασίας να είναι έτοιμα για την 3η διαβροχή. Παρατηρήθηκε επίσης αυξημένος αριθμός θηλυκών ατόμων δάκου (ποσοστό 60% επί των συλλήψεων) γεγονός που καθιστά ακόμα πιο επιτακτική την ανάγκη να βρισκόμαστε σε ετοιμότητα για άμεση επέμβαση.»*

Επιπλέον τούτων στο από 06.08.2019 έγγραφο του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας αναφέρεται, μεταξύ άλλων ότι : «*Οι απρόβλεπτες κλιματολογικές συνθήκες που επικράτησαν τον προηγούμενο μήνα, όπως χαμηλές θερμοκρασίες κατά τις πρωινές και βραδινές ώρες (σχετ. α) καθώς και κάποιες βροχοπτώσεις, μας οδήγησαν να πραγματοποιήσουμε σε σύντομο χρονικό διάστημα και τον 2ο ψεκασμό (κατ' εξαίρεση, καθώς η συνήθης πρακτική είναι να μεσολαβούν περίπου 20 μέρες μεταξύ δύο ψεκασμών), φοβούμενοι την αιφνιδιαστική έκρηξη του πληθυσμού του εντόμου μιας και σε ορισμένες περιοχές είχαμε αυξημένες δακοσυλλήψεις σε παγίδες που ανάρτησε η Υπηρεσία μας. Σύμφωνα με την βιβλιογραφία, με αυτές τις κλιματολογικές συνθήκες (θερμοκρασία 20-30 °C και αυξημένη σχετική υγρασία) παρατηρείται πληθυσμιακή έκρηξη σε μικρό χρονικό διάστημα (μικρότερο του ενός μήνα) και ακολούθως έφοδος στην καρποφορία (κεραυνοβόλος προσβολή) όπου προκαλείται πολύ μεγάλη ζημιά, μέχρι και εκμηδένιση της*

παραγωγής μέσα σε λίγες μέρες. Αυτές οι πληθυσμιακές εκρήξεις δημιουργούνται κυρίως τον Σεπτέμβριο αλλά και όλο το φθινόπωρο, αν σημειωθούν υψηλές για την εποχή θερμοκρασίες γιατί τότε η σχετική υγρασία είναι συνήθως υψηλή και υπάρχει άφθονος και δεκτικός καρπός (« Η αντιμετώπιση του δάκου με τη μέθοδο των δολωματικών ψεκασμών στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης καταπολέμησης», Μπουρνάκας Β. 2017).»

Από το έγγραφο του Μετεωρολογικού Σταθμού του Τμήματος Γεωγραφίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου στο οποίο αποτυπώνεται κατάσταση θερμοκρασιών και υγρασίας των μηνών Ιουνίου-Ιουλίου 2018 και αντιστοίχως Ιουνίου - Ιουλίου 2019, δύναται να συναχθεί ότι *«οι θερμοκρασίες και σχετικές υγρασίες για τους μήνες Ιούνιο και Ιούλιο 2018, είναι παραπλήσιες με τις εφετινές, υπενθυμίζοντάς ότι λόγω αυτών ακριβώς των συνθηκών σημειώθηκε η προαναφερθείσα πληθυσμιακή έκρηξη του εντόμου, με αποτέλεσμα την ολοσχερή καταστροφή της ελαιοπαραγωγής του 2018 για όλο το νησί της Λέσβου.»*

Συνεπώς ο ισχυρισμός της Αναθέτουσας αρχής για απρόβλεπτες καιρικές συνθήκες ειδικά κατά τη φετινή περίοδο δεν ευσταθεί και σε κάθε περίπτωση μετά τα περσινά θλιβερά γεγονότα, με την καταστροφή της παραγωγής θα έπρεπε να είχε προγραμματίσει το διαγωνισμό πολύ νωρίτερα από τις 27 Μαρτίου 2019, ελάχιστο χρονικό διάστημα πριν τον πρώτο ψεκασμό.

Για δε την επίκληση απρόβλεπτου γεγονότος λόγω των επικείμενων αλλαγών στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου, να τονίσουμε ότι όπως λέχθηκε και παραπάνω ως απρόβλεπτες περιστάσεις νοούνται γεγονότα που υπερβαίνουν κατά πολύ τον συνήθη ρου του οικονομικού και κοινωνικού βίου, όπως λ.χ. οι θεομηνίες (πλημμύρες, σεισμοί κλπ.) και πάντως όχι οι διοικητικές αλλαγές που τυχόν θα προκύψουν από τη στιγμή που στο κράτος υπάρχει η αρχή της συνέχειας της δημόσιας διοίκησης.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ενόψει όλων των προεκτεθέντων, με βάση το διδόμενο πραγματικό και από την υπαγωγή αυτού στις προαναφερόμενες και ερμηνευόμενες διατάξεις, επί του τεθέντος ερωτήματος, η Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. ομόφωνα αποφασίζει:

Την μη παροχή σύμφωνης γνώμης επί του αιτήματος της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2, περ. γ (δδ) του ν. 4013/2011, όπως ισχύει,

για τη σύναψη σύμβασης «Παροχής Υπηρεσιών για τον από εδάφους δολωματικό ψεκασμό ελαιόδεντρων στα πλαίσια του προγράμματος συλλογικής καταπολέμησης του Δάκου της ελιάς έτους 2019 στην Π.Ε. Λέσβου» προϋπολογισμού 757.140,55€ χωρίς Φ.Π.Α., κατ' άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 (κατεπείγουσα ανάγκη), λόγω μη συνδρομής των προς τούτο τασσόμενων υπό του νόμου προϋποθέσεων.

Αθήνα, 8 Αυγούστου 2019

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Ο Πρόεδρος

Γεώργιος Καταπόδης